

Прогресија на болеста кај мултипла склероза

Мултипла склероза (МС) претставува сложена невродегенеративна болест. Иако секое лице со МС доживува различни симптоми и тек на болест, сепак основната биологија и начините на кои болеста може да се мери се исти за секого.

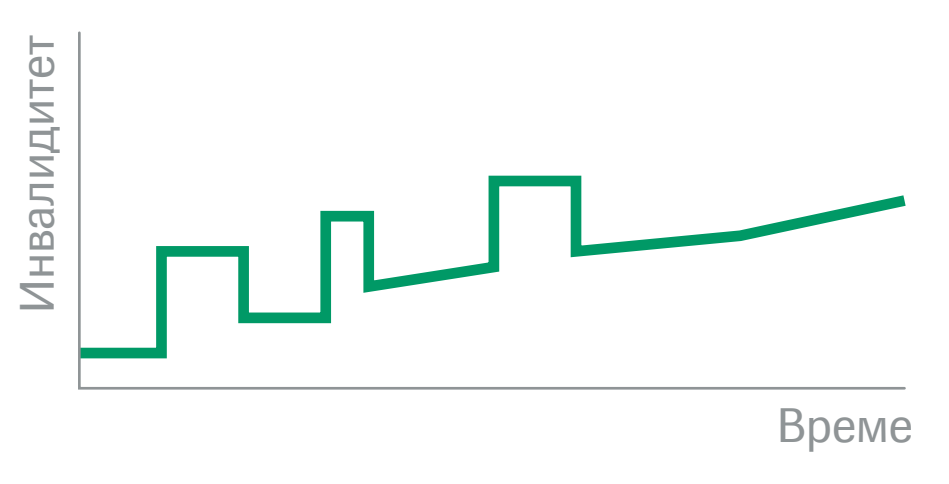

Прогресија на болеста

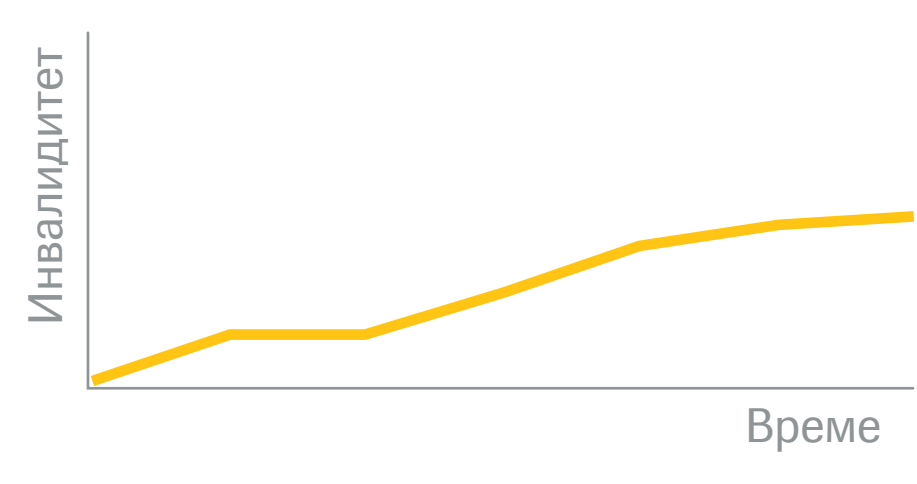
Повеќето лица со мултипла склероза (МС) со тек на времето доживуваат повисока физичка попреченост.¹ Кога тоа ќе се случи, каков тип на попреченост и колку тоа се менува, е различно за секого. Долунаведените графички опишуваат како прогресијата на претходно споменатата попреченост (инвалидитет) може да варира кај различни индивидуи.

Влошување на инвалидитетот поврзано со појава на релапс, со или без целосно опоравување

Влошување на инвалидитетот поврзано со појава на релапс без целосно опоравување, проследено со прогресија на инвалидитетот независно од појавата на релапс

Прогресија на болеста независно од појавата на релапс

Активност на болеста

Кај МС, имуниот систем ги напаѓа нервните клетки во мозокот, рбетниот мозок и оптичките нерви.² Токму оваа активност на болеста може да предизвика појава на симптоми и инвалидитет.

Постојат два основни типа на активност на болеста:

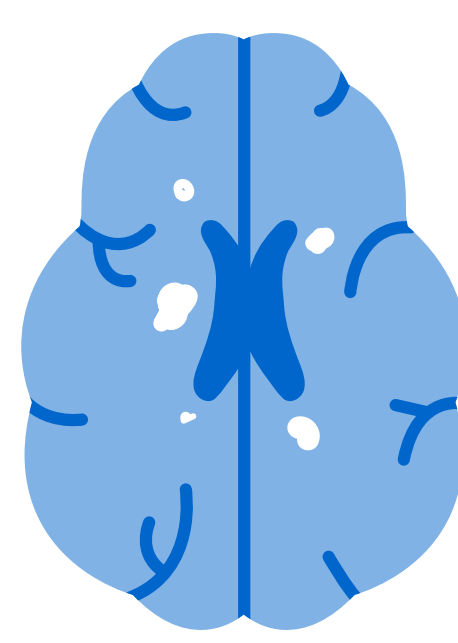
Видлива

како на пример релапс

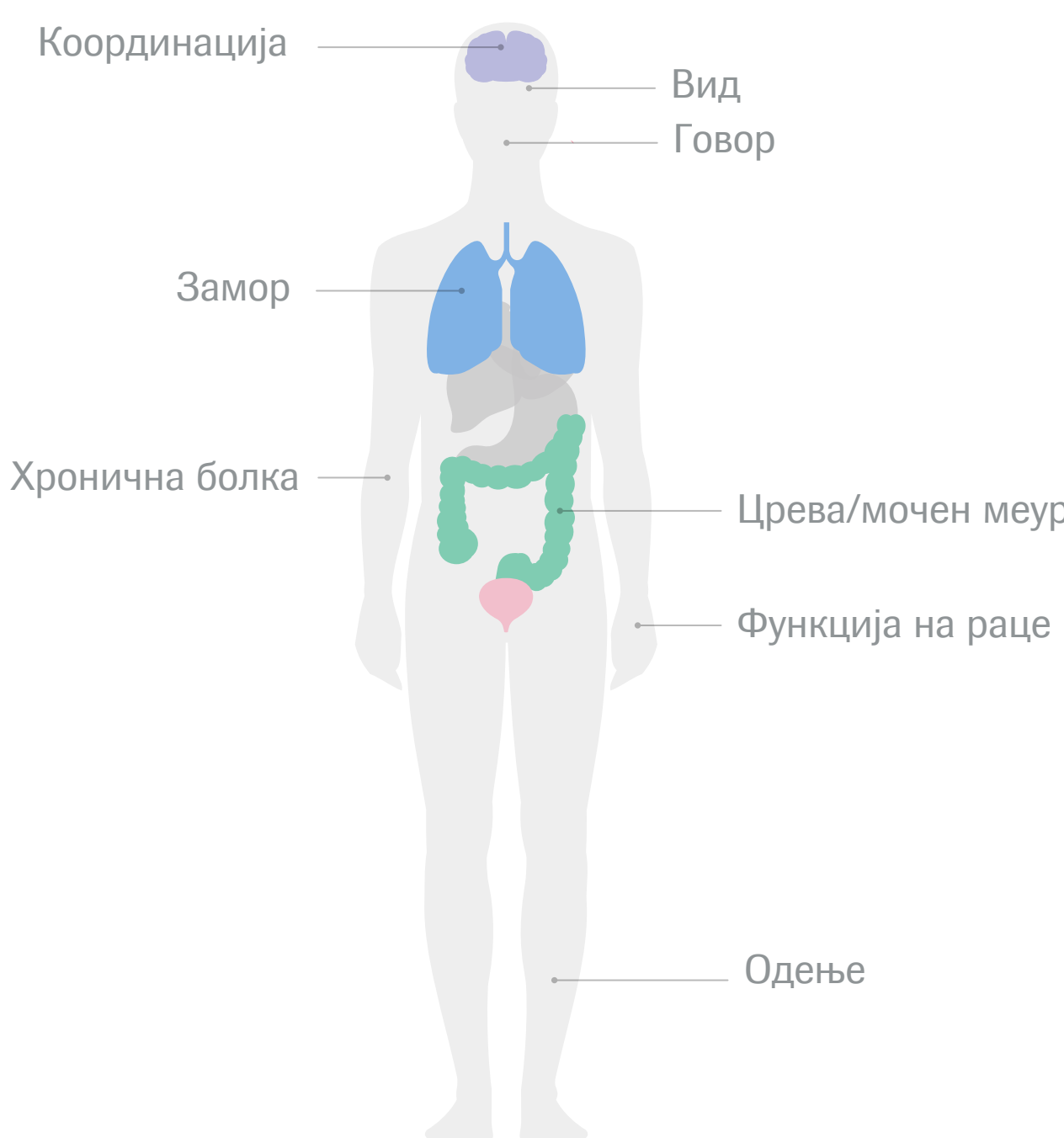
Невидлива

се детектира со MRI скен на мозокот

Типови на инвалидитет

Физичкиот инвалидитет се влошува (прогредира) кога активност на болеста се повеќе и повеќе предизвикува изумирање на нервните клетки (невродегенерација).³

Пациентите можат да го доживуваат инвалидитетот на различни начини, во зависност од тоа кој дел од мозокот, рбетниот мозок или оптичките нерви е зафатен.⁴

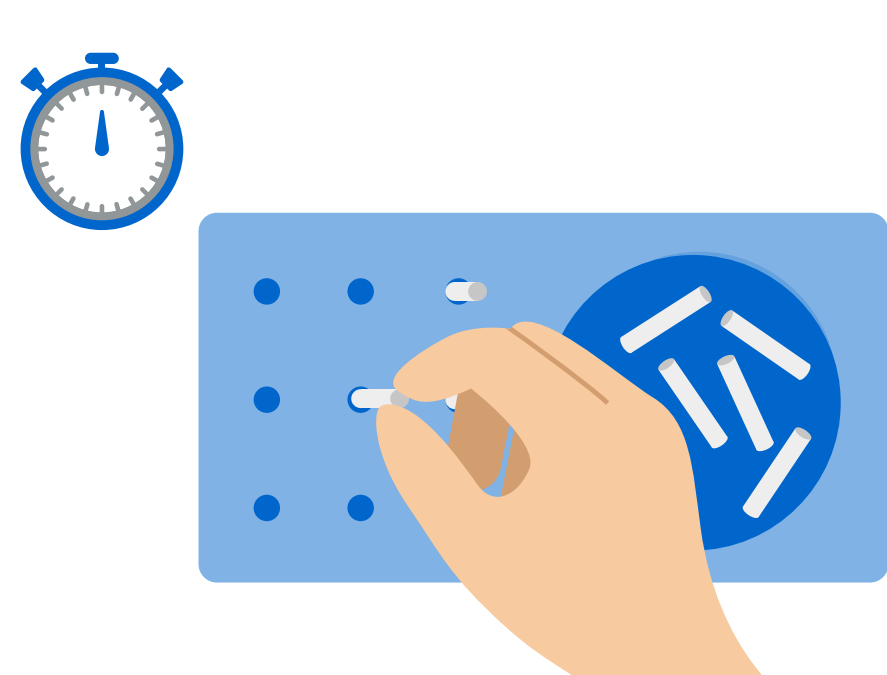
Мерење на инвалидитетот

Инвалидитетот се мери на различни начини:

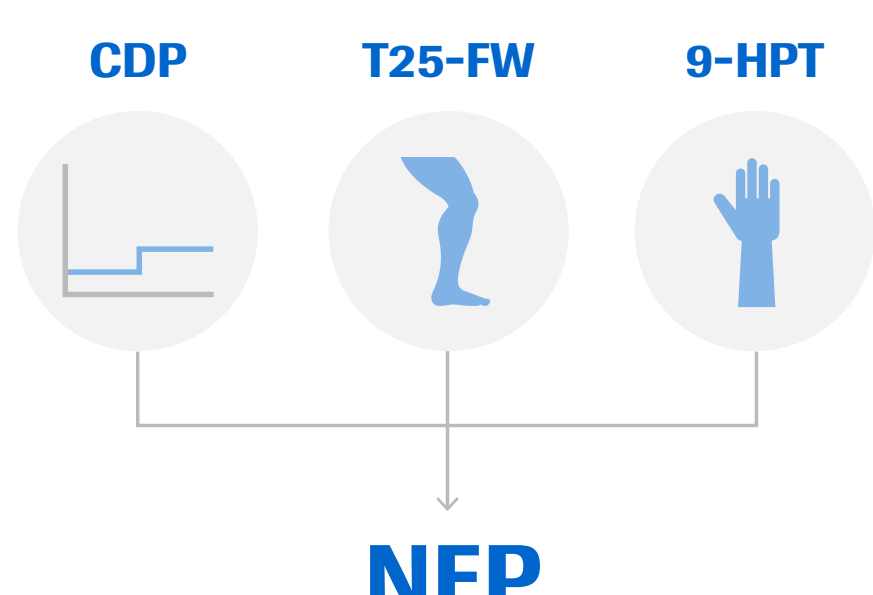
Проширена скала за проценка на степенот на инвалидитет (анг. Expanded Disability Status Scale, EDSS)

Го мери степенот на физички инвалидитет базирајќи се на невролошко испитување на 7 функционални органски системи како и способност за одење. EDSS и неговиот претходник Disability Status Scale се користеле во скоро сите клинички студии за МС во последните 40 години.⁵

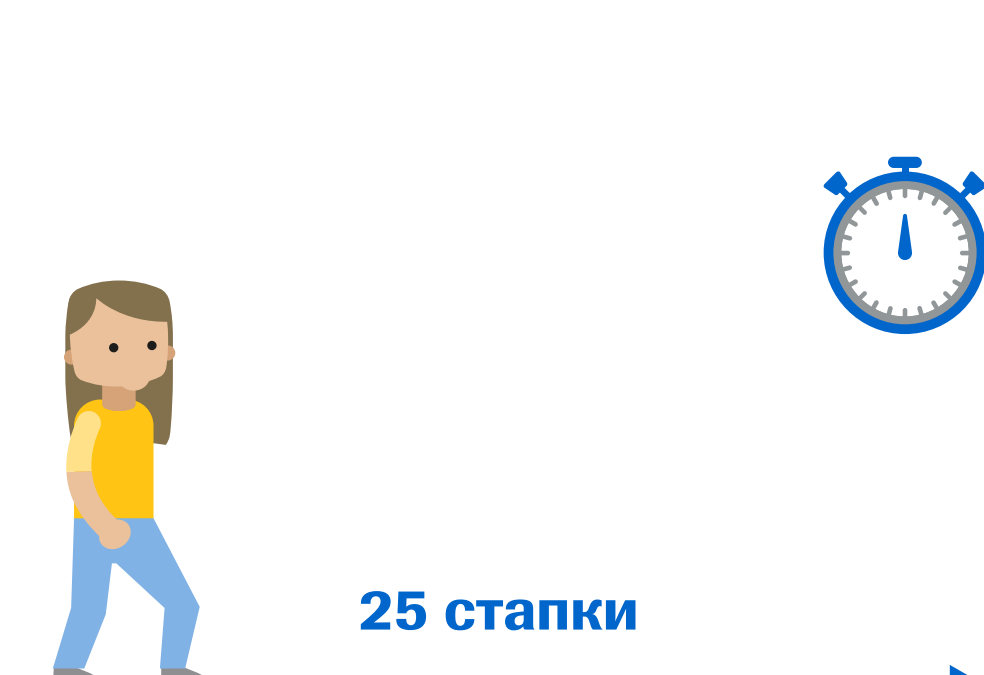
Nine-Hole Peg Test (9-HPT)

Метод за мерење на функцијата на раката, дланката и рачниот зглоб преку мерење на времето и брзината со која пациентот може да ги вметне и потоа да ги извади штипките од деветте дупки, со користење само на една рака.⁶

Нема докази за прогресија (анг. No Evidence of Progression, NEP)

Претставува композитна крајна цел со која се мери процентот на лица без потврдена прогресија на статусот на инвалидитет (EDSS), брзина на одење (T25-FW) и функција на горните екстремитети (9-HPT) и може да претставува нов исход за лицата со примарно прогресивна МС.

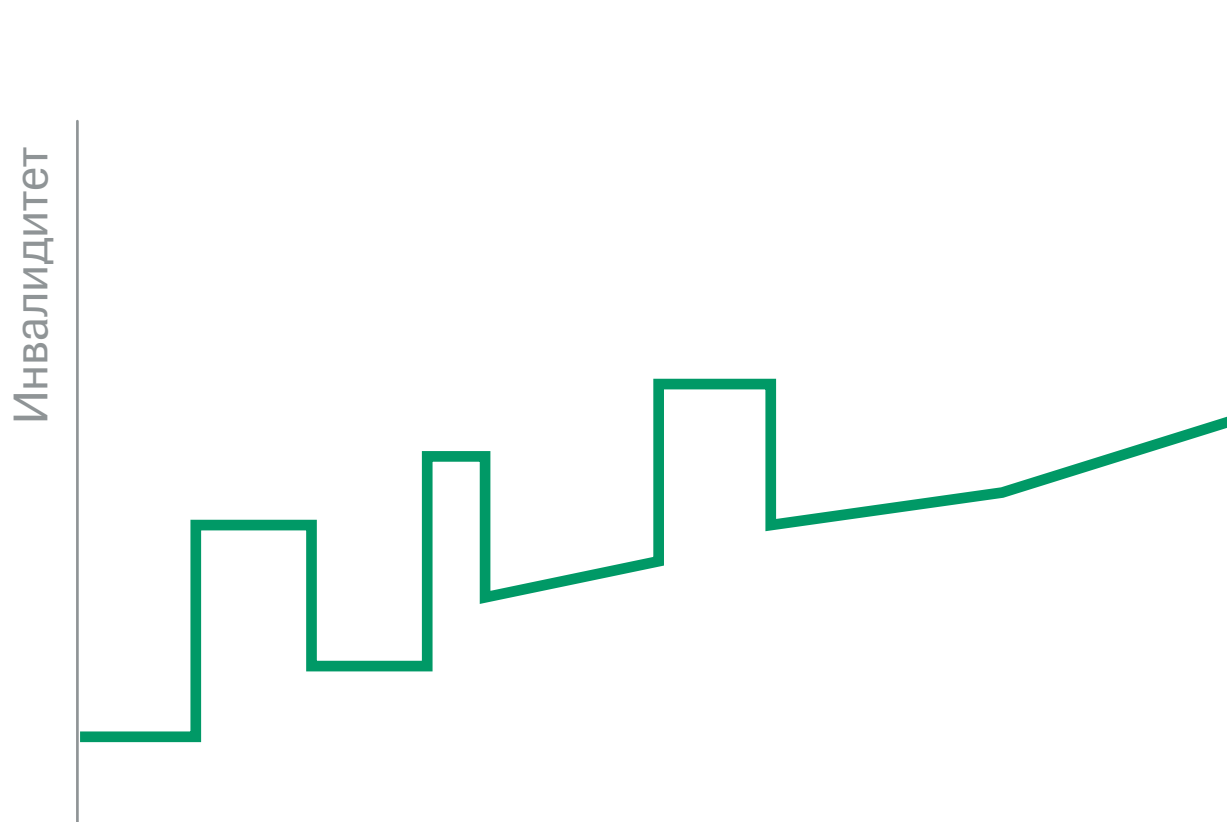
Timed 25-Foot Walk (T25-FW)

Мерка за одредување на брзината на одење преку мерење на времето кое му е потребно на лицето со МС да изоди 25 чекори.⁷

Лекови кои ја модифицираат болеста

Активноста на болеста и прогресијата на инвалидитетот може да бидат присутни уште во најрана фаза на болеста.⁸ Затоа, една од целите на третманот е да се стави под контрола активноста на болеста што е можно порано.

Прогресија на инвалидитетот без третман

Прогресија на инвалидитет со третман

Рано започнување со ефикасен лек кој ја модифицира болеста може да ја намали активноста на болеста и прогресијата на инвалидитетот.⁹

Референци:

1. MS International Federation. What is MS? Достапно на: <https://www.msif.org/about-ms/what-is-ms/>.
2. Medline Plus. Multiple Sclerosis. Достапно на: <https://medlineplus.gov/ency/article/000737.htm>.
3. De Stefano N., et al. Evidence of Axonal Damage in the Early Stages of Multiple Sclerosis and Its Relevance to Disability. Arch Neurol. 2001;58(1):65-70. Достапно на: <http://jamanetwork.com/journals/jamaneurology/fullarticle/778355>.
4. National MS Society. MS Symptoms. Достапно на: <http://www.nationalmssociety.org/Symptoms-Diagnosis/MS-Symptoms>.
5. National MS Society. Functional Systems Score (FSS) and Expanded Disability Status Scale. Достапно на: [http://www.nationalmssociety.org/For-Professionals/Researchers/Resources-for-Researchers/Clinical-Study-Measures/Functional-Systems-Scores-\(FSS\)-and-Expanded-Disability-Status-Scale](http://www.nationalmssociety.org/For-Professionals/Researchers/Resources-for-Researchers/Clinical-Study-Measures/Functional-Systems-Scores-(FSS)-and-Expanded-Disability-Status-Scale).
6. National MS Society. 9-Hole Peg Test (9-HPT). Достапно на: [http://www.nationalmssociety.org/For-Professionals/Researchers/Resources-for-Researchers/Clinical-Study-Measures/9-Hole-Peg-Test-\(9-HPT\)](http://www.nationalmssociety.org/For-Professionals/Researchers/Resources-for-Researchers/Clinical-Study-Measures/9-Hole-Peg-Test-(9-HPT)).
7. National MS Society. Timed 25-Foot Walk (T25-FW). Достапно на: [http://www.nationalmssociety.org/For-Professionals/Researchers/Resources-for-Researchers/Clinical-Study-Measures/Timed-25-Foot-Walk-\(T25-FW\)](http://www.nationalmssociety.org/For-Professionals/Researchers/Resources-for-Researchers/Clinical-Study-Measures/Timed-25-Foot-Walk-(T25-FW)).
8. MS Brain Health. Time Matters in Multiple Sclerosis. Достапно на: <http://msbrainhealth.org/perch/resources/time-matters-in-ms-report-may16.pdf>.
9. MS Coalition. The Use of Disease-Modifying Therapies in Multiple Sclerosis: Principles and Current Evidence. Достапно на: http://www.nationalmssociety.org/getmedia/5ca284d3-fc7c-4ba5-b005-ab537d495c3c/DMT_Consensus_MS_Coalition_color